

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (Μέρος Β')

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Εκτιμάται ότι θα ήταν **εγκληματική** κάθε μορφή ουσιαστικής κατάρτησης της οικογένειας, ως βασικού θεσμού, γιατί **ΚΑΜΜΙΑ άλλη οργάνωση** δεν είναι δυνατόν να αναπληρώσει το παμμέγιστο ρόλο της **ανατροφής** και αγωγής των παιδιών, όπως η υγιής οικογένεια από την ψυχή της το προσφέρει. Μόνον το οικογενειακό περιβάλλον μπορεί να εγγυηθεί την ψυχική ευστάθεια και **πνευματική υγεία του παιδιού**. Και μάλιστα με **σαφώς πρωταγωνιστικό ρόλο αυτός της ΜΗΤΕΡΑΣ**. Ο οικογενειακός ψυχικός δεσμός είναι ο ύπατος ανθρώπινος επί της Γης θεσμός του συνανήκειν, γιατί **κυριαρχείται με την ύπατη ανθρώπινη αγάπη**.

Ας μη «λιθοβολούμε» την οικογένεια, αλλά απλά να επιζητούμε τις **ήπιες δυνάμεις συνοχής** της και όχι απλά της δυνάμεις ισχύος! **Ας επιμένουμε στα καλά της. Μόνον στην υγιή οικογένεια σφουρηλατείται η πλέον αρμονική σύνθεση. Η σύνθεση της χρυσής τομής των αντιθέτων**. Ας φανταστούμε πού αλλού μπορεί να επιτευχθεί στο σύνθημα της νεωτερικότητας: «ελευθερία-ισότητα-αδελφοσύνη»; **Μόνον μέσα σε ένα «οικογενειακό υγιές περιβάλλον», αλλά και εκεί δυστυχώς επιτυγχάνεται δυσκολότατα**. Αξίζει όμως, η προσπάθεια! Είναι ο μοναδικός μας δρόμος συνύπαρξης. Πέρα από τα καθημερινές διευκολύνσεις, ακόμη και πέρα από τον έρωτα πρέπει να εμπλουτισθεί με **φιλότητα και αγάπη**. Πρέπει να προσδώσουμε **ιερότητα στη συνειδήσή μας** για την οικογένεια.

Ο έρωτας είναι ανολοκλήρωτος και καταδικασμένος στη στέρηση. Συνήθως, μας καταδικάζει στη δυστυχία! Δεν είναι Θεός, ούτε θεός και είναι γιος της Πενίας και του Πόρου. **Μια σπαρακτική ένδεια. Μια επιθυμία που είναι πάντα έλλειψη!**

Πρέπει να καλλιεργηθεί συστηματικά η **φιλία στην οικογένεια: Η μόνη συνθήκη της ευτυχίας, καταφύγιο ενάντια στη δυστυχία, χρήσιμη, ευχάριστη και καλή ταυτόχρονα**. Είναι πιο σημαντική από τη δικαιοσύνη, γιατί την εμπεριέχει. Είναι ταυτόχρονα η υψηλότερη έκφραση και υπέρβαση της **Πίστης**. Οι φίλοι χαίρονται ο ένας τον άλλον. Η υψηλότερη μορφή **φιλίας** δεν είναι πάθος, αλλά **αρετή** και αναπτύσσεται, όπου υπάρχει δυνατότητα **ανταπόδοσης**. Δεν υπάρχει **φιλία δίχως κάποιας μορφής ισότητας**. Η **πατρική, αδελφική, υική αγάπη είναι η ύπατη φιλία**. Η φιλία των κατ' εξοχή φίλων, που «**εύχονται το καλό των φίλων τους**» επειδή τους «αγαπούν».

Εκεί πρέπει να φθάσει η οικογένεια. Στο ύπατο σημείο **ανθρωπινότητάς μας**. Να αγαπάμε όχι για λόγους καθαρής ανταποδοτικότητας, ισότητας και ανταμοιβής, αλλά από **αγάπη και μόνον για την αγάπη**. Τότε αναδύεται η **ανυστερόβουλη αγάπη!** Η στιγμή που το νεογέννητο επιζητά τη θηλή της μητέρας του. Ποια απληστία έχει το μικρό! **Ποια γενναιοδωρία η μητέρα!** Το μικρό δεν νιώθει τίποτε άλλο από την επιθυμία, από την **ενόρμηση**. **Στη μητέρα δεν υπάρχει ούτε ίχνος από αυτά. Κυριαρχεί η αγάπη, η θηλυότητα, η τρυφερότητα, η ευστοργία**. Αυτή είναι η **MANA μας!**

Κάτι που παρατηρείται σχεδόν σε όλα τα θηλαστικά, αλλά στον άνθρωπο κορυφώνεται στον ύμνο της **συνειδητής γέννησης νέου ανθρώπου με το να αγαπά χωρίς όρους**, όπως η Μητέρα. Εφάμιλλη είναι και η **Πατρική αγάπη**. Αυτή τη στιγμή της αγάπης ξαναγεννιέται και το ανθρώπινο πνεύμα. Εδώ, στον ύπατο ανθρώπινο αναβαθμό **αγάπης**, τη στιγμή της συμμετοχής του ανθρώπου στη **ζωική ενέργεια**, που ταυτίζεται με την αγάπη, τη χαρά και την ολβιότητα, ίσως, έχουμε και **την εμφάνιση το Θεού!** **Μια αγάπη, ως εάν αδελφοσύνη των θνητών**.

Το «αγάπα τον πλησίον σου ως εαυτό» είναι ανθρωπίνως δυνατό; **Μάλλον όχι**. Αλλά παραμένει ως **οδοδείκτης**. **Μας δείχνει ότι δεν υπάρχει άλλος από το δρόμο της αγάπης**. Φαίνεται αυτό σαν να «σκοτώνουμε» τον εαυτό μας! Τον στριμώχνουμε σε τέτοιο σημείο σαν να λέμε «ότι πρέπει να πεθάνει, όπως ένας σπόρος, για να απελευθερώσει την ενέργεια που εμπεριέχει» (Βέλ).

Η **ελεήμων αγάπη είναι αρετή**, όπως και η **φιλία είναι αρετή**. Γιατί απαιτείται να αποκτήσουμε με τη θέλησή μας εσωτερική δύναμη, ώστε να τιθασεύσουμε τα κεντρομόλα, προς εαυτόν, ένστικτα. Η τριχοτόμηση (έρως-φιλία- αγάπη) είναι μάλλον σχηματική. Τα όρια δεν είναι απαράβατα. Αυτή η αγνή **ανθρωπινότητα συνιστά το πιο συνεκτικό πνευματικό δεσμό όλων των ανθρώπων!**

Η χωρίς όρους αγάπη υπερκαλύπτει όλες τις αρετές. Στην ουσία τις προϋποθέτει. Φυσικά δεν θα υπήρχε λόγος να μιλήσουμε για ηθική, δικαιοσύνη, γενναιοδωρία, σωφροσύνη, σύνεση, θάρρος, γλυκύτητα, εγκράτεια, συμπόνια, ταπεινότητα, ανοχή, **όταν υπήρχε η ελεήμων αγάπη!**

Ο Πλάτωνας το είχε δει νωρίτερα ότι υπάρχει ένας ορίζοντας πέρα από τον έρωτα και τη φιλία. Μια περιοχή του πνεύματος, όπου τίποτε πια δεν λείπει και όπου τα πάντα αναδύουν ολβιότητα και χαρά. Αυτό ονόμασε **Αγαθό και αργότερα το ονόμασαν Θεό**, που δεν είναι τίποτε άλλο, ίσως, από την **Αγάπη στο μέτρο το ανθρώπινο**. Αυτή που βιώνουμε ή νιώθουμε **τουλάχιστο στην απουσία της**.

Η αγάπη (το αγαπάν) είναι η **υπέρτατη αξία της ζωής** και η **ύπατη αρετή!** Ό,τι είναι το οξυγόνο για την υγεία του ανθρώπου είναι η αγάπη για την ψυχική του υγεία. Αυτή την αγάπη του ελέους περιγράφει μοναδικά ο Απόστολος Παύλος (Προς Κορινθίους Α΄ Επιστολή).

Για την **ανθρώπινη αγάπη**, ίσως, η καλύτερη διατύπωση είναι εκείνη του Σοφοκλή που έβαλε στα χείλη της Αντιγόνης: «**Ού τοι συνέχθειν, αλλά συμφιλείν έφυν**» (γεννήθηκα για να αγαπώ και όχι για να μισώ). Πιο μεγαλείο για τις ανθρώπινες σχέσεις: **να πιστεύουμε ότι πρέπει να προηγείται πάντα στις επιλογές μας η αγάπη και να μην υπερτερεί το μίσος.** Το να αγαπάμε σημαίνει ότι αναζητούμε τη δύναμη έξω από τον εαυτό μας. Ενώ το μίσος ξεχειλίζει από μέσα μας.

Η μεταρσιωμένη σε αρετή αγάπη πρέπει να καλλιεργηθεί σε όλα τα πεδία της Παιδείας, γιατί συνιστά το ουσιαστικότερο αντιστήριγμα του εγωτισμού. **Τα πάντα, όμως, θεμελιώνονται στη υγιή ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.** Οφείλουμε να αναζητήσουμε την **ανιδιοτελή αγάπη** από τα πρώτα βήματα της ζωής μας. **Κανένας άνθρωπος, μέχρι τώρα, δεν γεννήθηκε κακός!** Δεν έχουμε άλλη επιλογή. Παιδεία-Αγωγή από τα πρώτα βήματά μας στη ζωή. Εδώ εδραιώνεται η **χρυσή αναλογία της ζωής!**

Εδώ οι γονείς έχουν τον κύριο ρόλο του **παραδείγματος και νοθεσίας.** Όχι μόνον λεκτικά αλλά κυρίως πρακτικά με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Αλλά και το όλο περιβάλλον και ειδικά τα παιδιά θα πρέπει να υποστούν την απαιτούμενη **αγωγή-παιδεμό** για να αντιμετωπιστούν οι κατάλληλες προσεγγίσεις μιας **χρυσής ζωής.** Δεν είναι, φυσικά, το πιο εύκολο που συναντάμε στη ζωή μας. Αυτό συνιστά το **ύπατο καθήκον μας!** Οι **ανάπτυξη του ανθρώπου σε Άνθρωπο,** και όχι αποκλειστικά και μόνον η δική μας ατομική ζωή.

Η ανθρώπινη ύπαρξη θεωρείται και είναι το σπουδαιότερο δημιούργημα επί της Γης. Είναι το **πολυτιμότερο στοιχείο της ζωής** μέσα σε αυτό το αρμονικό σύνολο, που ονομάζομαι Κόσμος. Απαιτείται να καταστεί βίωμα η **αρμονικής κοινωνικής συμβίωσης (αρμοστικότητας).**

Σε παλαιότερες εποχές προβλεπόταν η **αυταρχική μέθοδος,** που κλείνει η πόρτα στην ελεύθερη αποδοχή, στην **ευπείθεια. Πάντα απαιτείται και η ενεργός συμμετοχή του ίδιου του ατόμου στην όλη διαδικασία αγωγής.** Η παλαιά, αυτή, μέθοδος προέβλεπε, ουσιαστικά τη συντριβή της προσωπικότητας και την ανάπλασή της στη συνέχεια. Μία μέθοδος, δηλαδή, παρωχημένη, που εφαρμόζεται σε «ανακυκλώσιμα υλικά». Φυσικά στην περίπτωση αυτή δεν μπορούμε να μιλήσουμε για «ανωτεροποίηση» του νέου. Εφόσον η πρωτοβουλία και η ευθύνη των νέων δε βρίσκουν έδαφος ευνοϊκό για την ανάπτυξή τους. Δεν είναι δυνατόν παρά να δημιουργηθούν άνθρωποι νωθροί, άβουλοι, δειλοί και υποκριτές και με τάσεις επαναστατικές κατά της εξουσίας αλλά και της Κοινωνίας ευρύτερα.

Από την άλλη πλευρά, η **ελεύθερη αγωγή** δεν φέρνει καλύτερα αποτελέσματα. Κατά τη μέθοδο αυτή, η άκρατη «λατρεία» της ελεύθερης ατομικότητας οδηγεί στην καλλιέργεια των παθών και ορέξεων.... και την υποδούλωση στον εξωτερικό κόσμο.

Επομένως, αμφότερες οι παιδαγωγικές μέθοδοι κρίνονται ανεπαρκείς και επιζήμιοι. Καταλήγουν στην κατωτεροποίηση του νέου, η πρώτη γιατί τον συνθλίβει και η δεύτερη γιατί τον εξασθενεί.

Η ορθή μέθοδος βρίσκεται στη «χρυσή τομή» των δυο μεθόδων και είναι εκείνη, που ενδυναμώνει τον αναπτυσσόμενο νέο και ευνοεί τη φυσική του εξέλιξη και ανέλιξη. Η φύση έχει ανακαλύψει τη χρυσή τομή γι' αυτό υπάρχει οτιδήποτε επάνω στον Κόσμο μας. Δυστυχώς (ή ευτυχώς) είναι άρρητος αριθμός και προσεγγίζεται σπάνια πχ όλες οι αρετές!

Είναι ευτύχημα που μια τέτοια μέθοδο βρίσκει ισχυρά ερείσματα στη ψυχή του αναπτυσσόμενου ανθρώπου, όπως είναι η ηθική του συνείδηση, η τάση του να πειθαρχεί, ενισχυμένη από την τάση των ανθρώπων προς τελείωση και τέλος η τάση του, η φυσική, προς την κοινωνικότητα.

Τότε με την καθοδήγηση του πνεύματός του ωθείται σε δράσεις και ενέργειες άξιες του υψηλού προορισμού του για το καλό του ίδιου και της κοινωνίας μας.

Κοντολογίς, με την **αγάπη και το ενδιαφέρον του οικογενειακού περιβάλλοντος,** όπως και με την κατανόηση των **αναγκών του, στο πλαίσιο της χρυσής αναλογίας** οδηγείται ο νέος άνθρωπος από τη **ετερονομία (καταναγκασμό) στην αυτονομία και την αυτοπειθαρχία.**

Δημήτρης Κ. Μπάκας

12 Νοε. 2021